

Kijk, een ree!

Een ontmoeting met een ree doet iets met je of je nu wandelaar, vrijwilliger of boswachter bent. De ene keer is het zien beperkt tot een kort moment wanneer het ree wegvlucht. Een andere keer is het in schijnbare rust, als het ree zich veilig waant. Opvallend is dat jaarrond de waarneembaarheid van een ree sterk kan wisselen: van wekenlang nauwelijks zichtbaar tot perioden waarin het zich overal laat zien. Dit is verklaarbaar wanneer je inzicht hebt in de leefwijze van het ree; zijn basisbehoeften, jaarcyclus, voedselpatroon en voorkeuren. Dit alles ook nog eens beïnvloed door de weersomstandigheden van de dag.

TIM FRANSEN

Knabbelen en rustig herkauwen

Wie wil weten hoe een ree leeft, moet eerst weten wat het eet. Geen grote hoeveelheden vezelrijk gewas, maar de beste voedselrijke en eiwitrijke blaadjes: loten en topjes van planten. Bij voorkeur inheemse soorten als kardinaalsmuts, kruipwilg en duindoorn en veel kruiden die in het duin voorkomen. Het is dan ook een selectieve knabbelaar, een 'browser'. Als herkauwer heeft het zijn tijd nodig heeft om uit de verzamelde plantendelen de nodige voeding te halen. Belangrijk in het leefgebied van een ree is de beschikbaarheid van een gevarieerde plantengroei, maar wellicht nog belangrijker is de nodige rust om te kunnen herkauwen. Die rust heeft niet zozeer te maken met lawaai van auto's of het aantal mensen dat met hun hond door het bos of in de duinen loopt, maar veel meer met verstoring die zich al dan niet aan een vast patroon houdt. Het ree went aan dit patroon en kan prima zijn voedsel herkauwen met zicht op een recreant die het wandelpad volgt. Zodra echter de wandelaar het pad verlaat en rond gaat struinen, gaan bij het ree de signalen op rood. Over het algemeen zal het ree dan opstaan, kort vluchten en stilstaand bekijken wat deze 'gevaarlijke indringer' van plan is. Bij dit stilstaan vertrouwt het ree op zijn camouflage en dat hij stilstaand minder opvalt. Wanneer de indringer

is vertrokken, zal na enige tijd het ree weer doorgaan met herkauwen. Een incidentele verontrusting lijkt weinig invloed te hebben op het gedrag van het ree, maar wanneer die vaker voorkomt, is dat ongunstig voor de uiteindelijke voedingsstoffenopname tijdens het herkauwproces. Het ree zal dan een rustiger gebied opzoeken. Wanneer verontrusting blijft plaatsvinden krijgt het ree te weinig voeding, verzwakt en wordt vatbaar voor ziekten.

In de winter in de spaarstand

In de wintertijd wordt het gebrek aan kwalitatief goed voedsel door het ree gecompenseerd door in de 'spaarstand' te gaan: zo zuinig mogelijk omgaan met energie en interen op de vetreserves. Je ziet dat reeën in de wintertijd in groepjes

(sprongen) gaan lopen. Het nog beschikbare voedsel is geconcentreerd aanwezig en de reeën foerageren gezamenlijk. Deze spaarstand wordt in het lichaam van de ree nog eens geholpen door een typisch reeënverschijnsel, namelijk het 'on-hold' houden van de foetusontwikkeling. De fysieke gesteldheid van de ree in het voorjaar bepaalt de hoeveelheid kalveren: nul tot drie. De ree beschikt dus over de mogelijkheid om haar reproductie optimaal aan te passen aan de omstandigheden in haar leefgebied.

Reeën tellen in het voorjaar

Deze spaarstand valt natuurlijk niet al te lang vol te houden. Aan het eind van de winter kun je dan ook steeds vaker in en rond het duin reeën zien krijgen, wanneer ze op stap gaan naar vroeg uitlopende planten. Die zijn te vinden op de gunstigste plekken waar het zonnig, voedselrijk en vochtig is. Door het ontbreken van bladeren aan de struiken en bomen zijn de reeën goed te zien. Een mooi moment om een voorjaarstelling te houden. Samen met een jaarrondtelling en de aanrijdingscijfers uit de omgeving vormen deze een bruikbare indicatie voor het vaststellen van de omvang van de reeënstand in een gebied.

TIM FRANSEN IS BEHEERDER HOLLANDS DUIN BIJ STAATSBOSBEHEER

Een reebok in de duinen.
Foto's: Joost Bouwmeester

